

NALOGA 5302A

OZAVEŠČANJE PREDSDOKOV

KOGA PA TI NE MARAŠ ZA SOSEDA?

1. Preuči kratko predstavitev predsodkov v učbeniku in na spletu.

A. V svojem sestavku poimenuj in opiši predsodke, ki so ponazorjeni v tretjem stolpcu tabele.

VRSTA PREDSDOKOV	OPIS PREDSDOKOV	PRIMER ZA PONAZORITEV TE VRSTE PREDSDOKOV
		Ženska opravlja isto delo kot moški za nižjo plačo.
		Srbi so agresivni.
		Črnci so manj inteligentni kot belci, zato so manj primerni za vodstvena dela v podjetju.
		Muslimani so verski fanatiki, ki bi umirali za vero.
		Starejši ljudje so egoistični in rigidni v mišljenju.

2. Predstavljaš si, da živiš v okolju, kjer imaš veliko dobrih prijateljev in preživiš z njim vsak prosti trenutek. Z njimi se zelo razumeš in ti pomenijo veliko. Kar naenkrat tvoje srečno in veselo otroštvo razbije novica, da je oče dobil pomembno službo v Nemčiji. Doma ti prigovarjajo, da boš tudi tam spoznal dobre prijatelje, a tebi je vseeno zelo hudo. Nimaš nobene možnosti, da bi ostal v Sloveniji, zato se moraš posloviti od prijateljev. V Nemčiji pa ni vse tako, kot bi moralo biti. Znajdeš se v okolju, ki ti je tuje in nepoznano. Slabo govoriš nemško, sošolci pa te zmerjajo in kličejo slovak. Sošolci te ne sprejemajo medse. To opazijo tudi starši, zato ti kupijo vse možne učne pripomočke in plačajo inštruktorja, ti pa vseeno nekaj pogrešaš ...

(primer povzet po delavnicah Amnesty International za ozaveščanje posledic predsodkov, na spletu povezava: [predsodki misli arhiv.amnesty](#))

A. Kako bi se počutil v takšnem primeru. Kaj bi pogrešal? Ali se ti je to že kdaj zgodilo? Ali poznaš koga, ki se mu je pripetilo kaj podobnega? Ali ti poskus vživetiti se v vlogo takšne

osebe pomaga razumeti njegov položaj in njegovo doživljanje ter ravnanje? Ali bi se po novih spoznanjih o doživljanju izseljencev morda do njih vedel drugače?

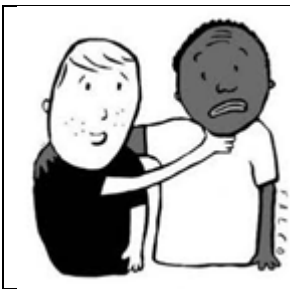
B. Opiši posledice predsodkov za medosebne odnose in počutje ljudi, ki so žrtve predsodkov.

3. Negativni predsodki so povezani z negativnimi socialnimi posledicami. Tovrstni predsodki označujejo pripadnike določene skupine za manjvredne, manj sposobne, manj razvite ipd.

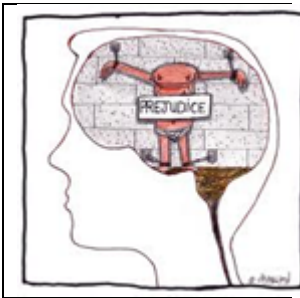
C. Presodi, kaj bi lahko storili, da bi zmanjšali škodljive posledic, ki nastanejo zaradi sledečih predsodkov.

Slika 1: Predsodki do homoseksualcev
(vir: <http://cosmicstories.files.wordpress.com/2012/05/gdseries.jpeg>)

Slika 2: Rasni predsodki
(vir: http://rixxblog.files.wordpress.com/2011/10/racism_564895.jpg?w=297&h=300)

Slika 3: Predsodki so v glavah ljudi
(vir: <http://www.nakedpastor.com/wp-content/uploads/2010/08/immovable-prejudice.jpg>)

Slika 4: Presuhi in predebeli
(vir: <http://wac.450f.edgecastcdn.net/80450F/tsminteractive.com/files/2012/07/Andre-pan-fat-skinny.jpg>)

4. Preuči citate in odgovori na vprašanja.

(Citati so vzeti iz priročnika za učitelje *Razkriti obrazi rasizma*, izdanega novembra 2011 pri Amnesty International Slovenije na str. 13, 25, 27)

1. Citat: »Maja 2008 so poročali, da je italijanski notranji minister Roberto Maroni dejal: »Vsa romska naselja bo treba takoj uničiti in njihovi prebivalci bodo ali izgnani ali poslani v zapor.« Tej izjavi so sledili številni požigalni napadi na romska naselja v različnih italijanskih predmestjih.« (str. 17)
2. Citat: »Jude so v nacistični Nemčiji prisilili, da so nosili rumeno zvezdo Davida, očitno, vidno etiketo vsakomur, da so jih tako ločili od ostalih. Nacistična propaganda je jude etiketirala kot bogate, skopuške, s kljukastimi nosovi, pri čemer je uporabljala karikature, da je še poudarila in okrepila rasistično sporočilnost.« (str. 13)
3. Citat: »26-krat bolj verjetno je, da bo policija v Veliki Britaniji ustavila in preiskala črnce kot belce.« (str. 13)
4. Citat: »Po 11. Septembru 2001 je vlada ZDA vzpostavila poseben program Poziv k registraciji, ki je zahteval od moških ne-migrantov, ki izvorno prihajajo iz določenih, predvsem muslimanskih držav, da se zglasijo na ministrstvu za domovinsko varnost, kjer so jim vzeli prstne odtise, jih fotografirali ter zaslišali pod prisego.« (str. 13)
5. Citat: »V Kanadi je raziskava leta 2009 pokazala, da so kandidati z angleško zvenečimi imeni imeli 40% več možnosti, da so jih poklicali na razgovor za službo, kot enako usposobljeni kandidati z azijsko, afriško ali arabsko zvenečimi imeni.« (str. 27)

A. Omenjeni podatki kažejo, da so predsodki aktualni tudi v sodobnem času in tudi v razvitih družbah.

Napiši, kakšno vrsto predsodkov (spolne, rasne, verske, etnične, predsodke do marginalnih skupin...) ponazarja vsak od navedenih citatov?

B. Oblike izražanja predsodkov so raznolike: od ogovarjanja in posmehovanja, do izogibanja intimnim stikom in ustvarjanja socialne razdalje, preko diskriminacije ali preprečevanja dostopa do določenih dobrin, do verbalnega in fizičnega nasilja ali celo genocida, to je poskusa iztrebljanja in fizičnega preganjanja skupin.

Katero od navedenih petih stopenj izražanja predsodkov ponazarja vsak citat?

5. v nacistični Nemčiji je duhovnik Martin Niemöller napisal naslednje verze;

»Najprej so prišli po komuniste. In nisem rekel nič, ker nisem bil komunist.

Potem so prišli po člane sindikatov. In nisem rekel nič, ker nisem bil član sindikata.

Potem so prišli po Jude. In nisem rekel nič, ker nisem bil Jud.

Potem so prišli pome. In nikogar ni bilo več, ki bi rekel kaj zame.«

(Vsi smo malo krivi, str. 25)

A. Kritično presodi verze in pojasni, kako razumeš njihov nauk.

6. Albert Einsteina je napisal misel: »Kako žalostni so časi, ko je lažje razbiti atom kakor predsodek«.

A. Napiši esej na to njegovo misel.

- 7. Zavračanje drugih ljudi in skupin zaradi predsodkov se odraža v tesno povezanih pojavih: diskriminaciji, ksenofobiji, nestrpnosti, antisemitizmu in rasizmu.**
- A.** Oglej si dejavnosti proti diskriminaciji na spletu in poišči načine, s katerimi skuša evropska politika izboljšati položaj marginalnih skupin in ozaveščati ter zmanjševati predsodke.
- B.** V nadaljevanju je več citatov z vira »Stereotipi in predsodki« o omenjenih pojmi. Vsak pojem, omenjen v citatu, ponazorite s konkretnim primerom.
- Diskriminacija je udejanjen bojevit predsodek, je posebno obnašanje do oseb oziroma različna obravnava oseb zaradi njihovih posebnosti, ki so označene kot drugačne in zaradi njihove pripadnosti »zaznamovanim skupinam.« (izolacija, prepoved, preverjanje).
 - Ksenofobija je strah pred tujci. Bojimo se tistih, ki so drugačni, ker jih ne poznamo, poznamo pa jih zato ne, ker se jih bojimo. Podobno kot diskriminacija in rasizem se tudi ksenofobija hrani s stereotipi in predsodki (negotovost in bojazni projiciramo v druge).
 - Nestrpnost je pomanjkanje spoštovanja slogov ali prepričanj, ki so drugačni od naših. Pokaže se takrat, kadar ne pustimo, da bi se drugi vedli drugače ali imeli drugačno prepričanje kot mi.
 - Antisemitizem je kombinacija moči, predsodkov, ksenofobije in nestrpnosti do Židov.
 - Rasizem temelji na prepričanju, da rasa določa človekove lastnosti, sposobnosti itn. in da obstajajo večvredne in manjvredne rase.

- 8. Preberi poročilo o kršitvi človekovih pravic v Darfurju, na območju Sudana. (Še bolje je, če si lahko za boljše razumevanje ogledaš slovenski film Toma Križnarja in Maje Weiss z naslovom Darfur – vojna za vodo).**

Citat je vzet iz poročila Amnesty International o kršitvah človekovih pravic z dne 27.5.2006 in je bil posredovan šolam za razpravo in učenje o predsodkih in diskriminaciji

»Že tretje leto trajajoči konflikt v zahodno-sudanski regiji Darfur se ponovno zaostruje, še posebej v zahodni provinci Darfurja, na meji s Čadom. Stopnja osnovne varnosti darfurskega prebivalstva vztrajno pada.

Amnesty International Slovenije z veseljem spremlja zadnje pobude predsednika Republike Slovenije Janeza Drnovška glede situacije v sudanski pokrajini Darfur. Obenem želimo opozoriti, da je, v kolikor si želimo prispevati k trajnostnemu miru v pokrajini in državi, nujno upoštevati nosilne vloge, ki jih pri tem igrajo spoštovanje človekovih pravic, udeležba vseh predstavnikov skupnosti pri mirovnem procesu in nadaljnjem procesu obnove ter preprečitev nekaznovanosti storilcev kaznivih dejanj.

Gre za pomembne elemente družbene ureditve, ki so prispevali tako k izbruhu nasilja kot so njihove kršitve postale konstitutiven element trenutne katastrofalne situacije. Medtem ko sta tudi uporniški gibanji JEM in SLA zakrivili izvensodne usmrtitve, napade na humanitarne konvoje in ugrabitve, pa velika večina zločinov pade na ramena vladne vojske in arabskih milic, podprtih s strani sudanske vlade, džandžavidov.

Med vsesplošnim nasiljem in številnim ter praktično stalnim kršenjem človekovih pravic, bi želeli še posebej izpostaviti naslednja področja:

- 1. Izvensodne usmrtitve in poboji:** *Usmrtitve in poboji civilnega prebivalstva potekajo redno. Gre za nesankcionirana dejanja vladnih sil in džandžavidov. Točnih števil o številu žrtev ni, vendar lahko zagotovo govorimo o stotinah izvršenih pobojev in usmrtitev. Eden izmed registriranih primerov govori o dogodkih iz marca 2004, ko so oficirji vladne vojske in džandžavidi zajeli 135 pripadnikov plemena Fur iz 10 vasi v Zahodnem Darfurju (Dar-Fur: dežela ljudi plemena Fur,*

op.p.). V skupinah po 40 so jih nato odpeljali za bližnji hrib pri mestu Deleij, kjer so jih polegli na tla. V na tleh ležeče ljudi je nato streljalo približno 45 vojakov in džandžavidov.

2. **Nasilje nad ženskami:** Vladne sile in džandžavidi so poslali tisoče žensk, medtem ko jih je bilo na deset tisoče žrtev drugih oblik nasilja in prisilnega razseljevanja. Številne ženske in dekleta so bile ugrabljene in izrabljene za spolne sužnje. 18-letnica, je opisala, kako je bila po napadu na vas Mjukur, skupaj s še 45 ženskami ugrabljena in posiljena. Posiljevalci so bili vladni vojaki in džandžavidi oblečeni v vojaške uniforme. Posililo jo je šest moških. Potem je bila dana vojaku v Nyalo, ki jo je uporabljal za spolno sužnjo. Po mesecu dni jo je odpeljal v Khartum, kjer je ostala še dva meseca, preden ji je uspelo pobegniti. Po devetih mesecih je bil vojak še vedno pod preiskavo.
3. **Nasilje nad begunci in razseljenimi ljudmi:** 1.800.000 razseljenih ljudi znotraj Sudana, 200.000 darfurskih beguncev v Čadu in vsaj 300.000 civilnih žrtev, so trenutno številke, ki hladno matematično označujejo kalvarijo Darfurja. Poročila misije ZN govorijo o načrtnem stradanju ljudi, o posiljevanju žensk in prisilnem delu, ki so ga izvajali džandžavidi. Vladni uradniki so silili ljudi, da se ponovno vrnejo v nezavarovana območja izven taborišč za razseljene ljudi. Lokalna policija je napadala taborišča in iz njih nasilno pregnala ljudi.
4. **Mučenje:** Mučenja s strani varnostnih sil, policije in vojske so še posebej v Darfurju splošno razširjena. Smrt vsaj treh ljudi, ki so bili zaprti, je bila posledica mučenja.
5. **Arbitrarne aretacije in nadlegovanje (lokalnih) zagovornikov človekovih pravic:** Številni politični zaporniki so bili aretirani in pripti, pri čemer se jim je odreklo osnovne pravice do zagovornika, do obvestila o razlogu za aretacijo, do komuniciranja z bližnjimi... Med njimi je bil večkrat tudi Dr Mudawi Ibrahim Adam, direktor khartumske nevladne organizacije Sudan Social Development Organization. Zadnji incident, ki jasno odslkava odnos sudanske vlade do nevladnih organizacij, ki se zavzemajo za spoštovanje človekovih pravic in humanitarnega prava, se je zgodil med zadnjim vrhom Afriške Unije v Khartumu. Na srečanje nacionalnih in mednarodnih nevladnih organizacij, ki je vzporedno potekalo v sudanski prestolnici, je vdrla policija, ki je trdila, da gre za nedovoljeno srečanje, kljub temu, da je bilo srečanje predhodno prijavljeno sudanskim oblastem. Policisti so zahtevali od udeležencev mobilne telefone in prenosne računalnike. Sledili so poskusi delitve zbranih na nacionalne in mednarodne udeležence, pa tudi na žensko in moško skupino. Vsem poskusom so se udeleženci uprli in na koncu dosegli da so jih vse izpustili na prostost.
6. **Nekaznovanost:** Nihče od storilcev zločinov nad civilnim prebivalstvom v Darfurju ni odgovarjal za svoja ravnanja, niti mu trenutno ne grozi, da bo kaznovan za storjene zločine s strani nacionalnih sodišč. Posebno sodišče, ki ga je sudanska vlada ustanovila za sojenje zločinov v Darfurju, se je izkazalo za farso. Navidezni procesi, smešno nizke kazni, oprostilne sodbe in »nameščeni« obtoženci odražajo odnos vlade do zločinov, ki se dogajajo v Darfurju. Njeno podporo zločinom potrjuje tudi spisek, ki ga je Mednarodnemu kazenskemu sodišču (MKS) posredovala posebna komisija ZN, ki je preiskovala zločine v pokrajini Darfur. Na njem se je znašlo 51 vladnih funkcionarjev – nekateri naj bi zasedali tudi najvišje politične stolčke v državi – ki jih je komisija ZN označila kot potencialne obtožence pred MKS. Sudan je vsakršno sodelovanje z MKS v primeru »Darfur« zavrnil.«

- A. Ali se tudi v sodobnem času tretjega tisočletja ohranjajo in izražajo družbeno škodljivi stereotipi in predsodki? Kje? Zakaj do njih prihaja?
- B. Kako naša stališča, stereotipi in predsodki vplivajo na naše vedenje?
- C. Kateri dejavniki so vplivali na to, da so džandžavidi izvajali tako okrutna mučenja, posilstva, uboje... na območju Darfurja.
- D. Zakaj mednarodna skupnost ni pravočasno in učinkovito preprečila najhujših oblik izražanja predsodkov nad prvotnimi prebivalci Darfurja?
- E. Katere vrste predsodkov se lahko opazi v gornjem besedilu. Označite del besedila, ki se nanaša na posamezno prepoznano vrsto predsodkov.

- F. Še sami poimenujte tri vrste predsodkov in ponazorite, kako se ti predsodki izražajo v vašem vsakdanjem življenjskem okolju.
- G. Poimenujte in s primeri ponazorite različne načine, na katere lahko izražamo predsodke.
- H. Presodite, kako bi lahko v družbi zmanjševali oz. omejili škodljive posledice, ki jih prinašajo predsodki .
- I. Predlagajte, kako lahko šola, mediji, splet Pripomore k temu, da se zmanjšujejo in odpravljajo predsodki. Svoje predloge opišite.
- J. Presodite, kako so naša stališča, stereotipi in predsodki povezani s tem, kar v življenju cenimo in za kar si prizadevamo – z našimi vrednotami. Argumentirajte kako in v kolikšni meri lahko razvijanje vrednot demokratičnosti in strpnosti omejuje škodljiv vpliv predsodkov.

Standard znanja	
Rdeče	Minimalne zahteve, ki so pogoj za oceno 2.
Modro	Temeljne zahteve, ki so pogoj za oceno 3 ali 4.
Zeleno	Višje zahteve, ki so pogoj za oceno 4 ali 5.